

Ecologische paragraaf bestemmingsplan Ryptsjerk

A&W-notitie: 22-017

opdrachtgever	Gemeente Tytsjerksteradiel
projectcode	22-017
Auteur(s)	E. Kroezen
status	Concept
datum	8 maart 2022
autorisatie	E. van der Heijden
kwaliteitscontrole	Tegenlezer E. Schut
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.08/1.09, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl , www.altwym.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Plangebied en landschapselementen	2
3	Beschermde gebieden	5
4	Beschermde soorten	9
5	Conclusies	15

Referentie

Kroezen, E., 2021. Ecologische paragraaf bestemmingsplan Ryptsjerk. A&W-notitie 22-017. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

© Overname van gegevens uit deze notitie is toegestaan met bronvermelding.

Foto 1 t/m 6: impressie van het bestemmingsplangebied (foto's A&W).

1 Inleiding

Gemeente Tytsjerksteradiel is voornemens om het bestemmingsplan Ryptsjerk te actualiseren. Het gaat grotendeels om een conserverend bestemmingsplan zonder ruimtelijke ontwikkelingen. Uitzondering is de geplande woningbouw aan de oostzijde en westzijde van De Tunen. Tevens zal er waterberging worden gerealiseerd langs de geplande woningbouw aan de westzijde van De Tunen. De gemeente Tytsjerksteradiel heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om de ecologische paragraaf voor het bestemmingsplan op te stellen en een ecologische beoordeling van het huidige gebruik en de toekomstige woningbouw te toetsen aan de Wet natuurbescherming. In onderhavige notitie is de paragraaf gepresenteerd.

Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het bestemmingsplangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

Daarnaast zijn er op 27 januari 2021 en 8 februari 2022 oriënterende veldbezoeken uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze paragraaf de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2 Plangebied en landschapselementen

2.1 Situatieschets

Het bestemmingsplangebied ligt ten oosten van de stad Leeuwarden en grenst aan het Natura 2000-gebied de Groote Wielen (zie figuur 1). Rondom het dorp liggen veel agrarische percelen en een aantal grote watergangen/-partijen.

2.2 Landschapselementen

In het bestemmingsplangebied liggen verscheidene landschapselementen die dragers zijn van natuurwaarden. Het gaat hier globaal om het volgende:

Houtsingels

Verspreid over het dorp liggen lijnvormige landschapsstructuren bestaande uit houtsingels. Deze bestaan uit een wal met daarop een strook loofbomen met onder andere zwarte els en zomereik. Veelal bevatten deze houtsingels een struikvormige ondergroei met bloeiende en/of vruchten dragende planten als braam en vlier. Deze structuren zijn van belang voor insecten, vleermuizen en verscheidene soorten vogels.

Naast de houtsingels bevat het dorp ook verschillende bomenlanen. Deze vormen tevens lijnvormige elementen binnen het dorp. Er zijn ook bomen aanwezig met holtes welke mogelijk een verblijfplaats of nestgelegenheid bieden voor soorten als vleermuizen of holenbroeders, als Koolmees, Pimpelmees en Boomkruiper.

Boschages

Binnen het dorp zijn ook enkele kleinschalige boschages aanwezig. Deze bestaan onder andere uit Zomereik, Ruwe berk en Zwarte els. De boschages bieden broed- en leefgebied alsmede schuilmogelijkheden voor kleine zoogdieren, zangvogels, roofvogels, insecten en algemene amfibieën.

Open water

Door het dorp loopt de watergang Ryptsjerkster Feart. Binnen het dorp is een jachthaven aangesloten op deze watergang. De watergang bevat grotendeels beschoeiing, echter zijn er ook delen met een meer natuurlijke oever. Deze delen bevinden zich nabij de jachthaven. Hier zijn ook kleine losstaande rietkragen aanwezig. De oevers worden gemaaid en bestaan uit kort gras. Het open water biedt leefgebied voor vissen, amfibieën en watervogels.

Bebouwing

De bebouwing binnen het dorp bestaat uit verschillende soorten woningen/gebouwen. Er zijn meerdere oudere woningen aanwezig met pannendaken. In woningen zoals deze kunnen Huismus, Gierzwaluw en verschillende soorten vleermuizen voorkomen. Er is ook nieuwbouw aanwezig, welke ook geschikt kan zijn voor deze soorten. Verder staat er nog een kerk en zijn er meerdere boerderijen aanwezig. Boerderijen zijn als landschapselement belangrijk voor soorten als Gewone grootoorvleermuis en Kerkuil. De Gewone grootoorvleermuis is ook een soort die samen met Watervleermuis en Laatvlieger in de kerk kan worden aangetroffen.

Agrarisch gras- en akkerland

Binnen het bestemmingsplangebied zijn meerdere soorten grasland aanwezig. Er is gemaaid gras in de bermen en plantsoenen, er is een sportveld aanwezig en er zijn agrarische percelen, welke deels binnen het bestemmingsplan vallen. De agrarische percelen worden intensief beheerd en bestaan dus niet uit kruidenrijk grasland. Ze zijn daarom niet optimaal geschikt als broedgebied voor weidevogels. Wel kan men hier foeragerende weidevogels en watervogels verwachten. Ook kunnen er langs de randen van deze percelen kleine marterachtigen zoals Wezel en Hermelijn voorkomen.

2.3 Huidig gebruik

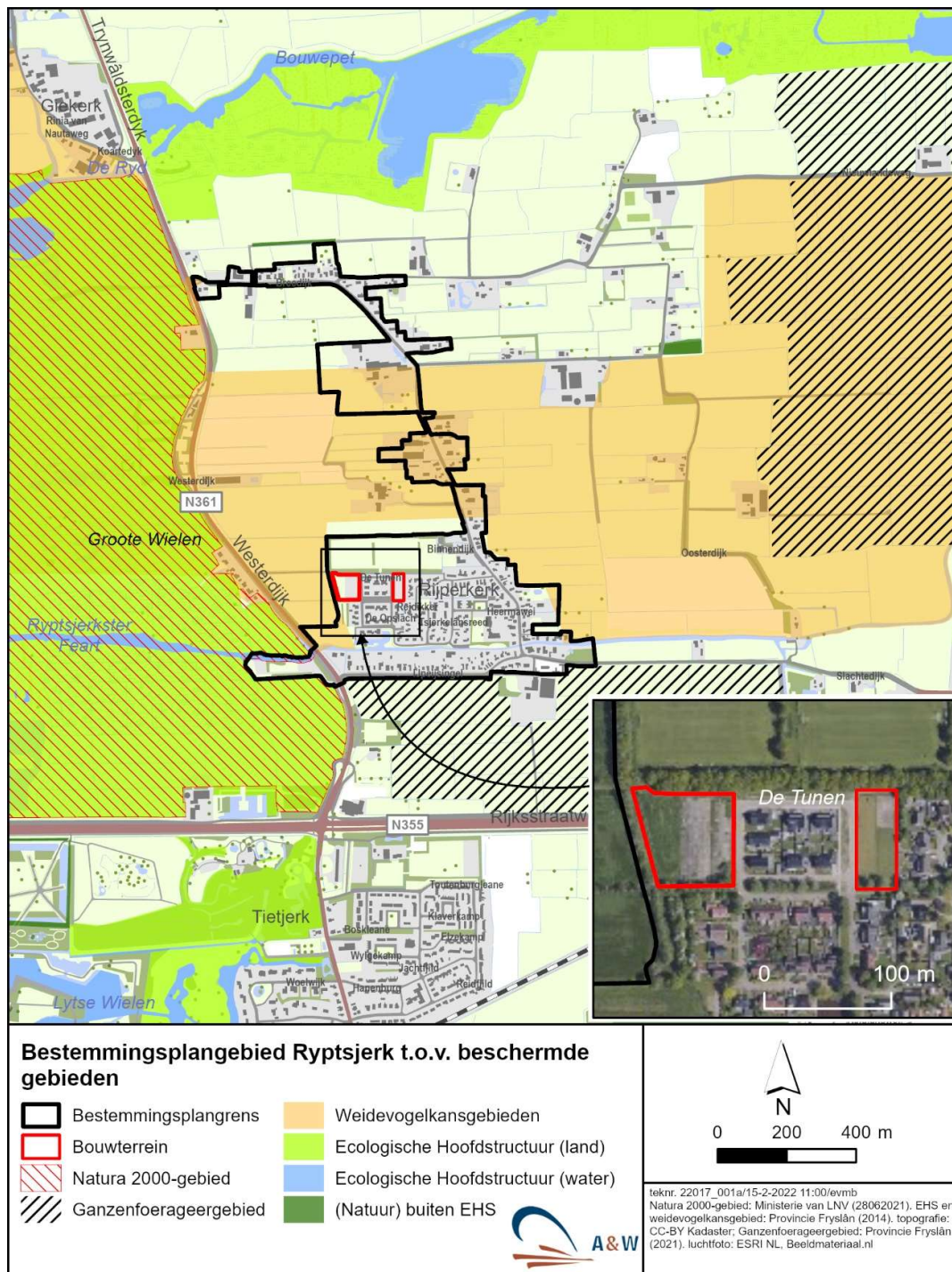
Het huidige gebruik van het bestemmingsplangebied bestaat grotendeels uit woongelegenheden, verkeersinfrastructuur en agrarisch gebruik. Er is een hoge mate van menselijke verstoring aanwezig. De weilanden binnen het bestemmingsplangebied worden gebruikt voor het zaaien en oogsten van gewassen en het houden van veeteelt. Vanwege de bewoning is er in de nacht ook lichtverstoring aanwezig vanuit woningen, stallen en lantaarnpalen.

2.4 Ontwikkeling nieuwbouw

Ten oosten en ten westen van de Tunen is de gemeente voornemens nieuwbouw te realiseren. Aan de oostzijde kunnen maximaal zes woningen komen. Dit kunnen drie blokken van twee-onder-een-kapwoningen worden. Aan de westzijde komen er drie woningen. Daarnaast zal er rondom De Tunen ook nog waterberging worden gerealiseerd (zie figuur 1).

Figuur 1: Woningbouw en waterberging aan De Tunen (bron: gemeente Tytsjerksteradiel).

Figuur 2: Ligging van bestemmingsplangebied ten opzichte van beschermde gebieden.

3 Beschermde gebieden

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (in Fryslân is dat de Ecologische Hoofdstructuur, EHS genoemd). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan.

3.1 Natura 2000-gebieden

3.1.1 Natura 2000-gebied Groote Wielen

Ecologische relatie met bestemmingsplangebied

Een klein deel van het bestemmingsplangebied overlapt met het Natura 2000-gebied de 'Groote Wielen'. Het betreft het meest westelijke deel van de Ryptsjerkster Feart binnen het bestemmingsplangebied (zie figuur 2). Overige delen van het bestemmingsplangebied overlappen niet met het Natura2000-gebied maar grenzen er wel aan.

De Groote Wielen is aangewezen voor de volgende habitatrictijnsorten: Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Meervleermuis en Noordse Woelmuis. Het gebied is tevens aangewezen voor broedvogels als Porseleinhoen, Kemphaan en Rietzanger en niet-broedvogels als Kolgans, Brandgans, Smient en Grutto. Het gebied is niet aangewezen voor habitattypen.

Hieronder is beschreven welke ecologische relatie er is tussen het bestemmingsplangebied en het Natura 2000-gebied.

Meervleermuis

Meervleermuis foerageert boven de Groote Wielen maar heeft zijn verblijfplaats daarbuiten. Het is goed mogelijk dat in de bebouwing in het bestemmingsplangebied gebouwen aanwezig zijn waar deze soort verblijfplaatsen heeft. De Ryptsjerkster Feart maar ook andere lijnvormige landschapselementen binnen het bestemmingsplangebied kunnen door deze soort gebruikt worden als vliegroute.

Niet-broedvogels

De ganzen, smienten en de Grutto zijn soorten welke de Groote Wielen als rustgebied gebruiken, maar ze kunnen foeragerend voorkomen in de graslanden binnen het bestemmingsplangebied.

Overige soorten

De Ryptsjerkster Feart binnen het dorp bevat voor het grootste deel weinig vegetatie en biedt daardoor weinig schuilmogelijkheden voor soorten als Kleine modderkruiper en Bittervoorn. Voor deze soorten is de habitat niet optimaal maar ze zijn niet uit te sluiten vanwege geschikt habitat in de nabije omgeving. De Rivierdonderpad leeft op stortsteen en het is dus goed mogelijk dat deze soort hier ook voorkomt.

Het deel van de Ryptsjerkster Feart gelegen in het Natura 2000 heeft goed ontwikkelde oevers. Hier kunnen de bovengenoemde soorten wel aanwezig zijn.

Voor Noordse Woelmuis is er binnen het bestemmingsplangebied geen geschikt habitat aanwezig.

3.1.2 Natura 2000-gebied Alde Feanen

Ecologische relatie met bestemmingsplangebied

Het Natura 2000-gebied de 'Alde Feanen' ligt op ruim 8 kilometer afstand van het bestemmingsplangebied.

Dit gebied is aangewezen voor een aantal stikstofgevoelige Natura 2000-habitattypen als meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, vochtige heiden, blauwgraslanden, overgangs- en trilvenen, galigaanmoerassen en hoogveenbossen. Ook is het gebied aangewezen voor verschillende habitatrichtlijnsoorten waarvan Meervleermuis de enige mobiele soort is welke de afstand van 8 kilometer tussen Natura 2000-gebied en het bestemmingsplangebied zou kunnen afleggen. De Alde Feanen is daarnaast ook nog aangewezen als rust- en foerageergebied voor een aantal ganzen- en eendensoorten, zoals Kolgans, Grauwe gans, Brandgans en Smient. Ook voor de Grutto is het gebied onder andere aangewezen als rustgebied.

Hieronder wordt nagegaan of er een relatie is tussen het Natura 2000-gebied en het bestemmingsplangebied.

Meervleermuis

Meervleermuis foerageert net als bij de Groote Wielen ook boven de Alde Feanen maar heeft zijn verblijfplaats daarbuiten. Deze soort staat erom bekend grote afstanden te kunnen afleggen. Het is daarom mogelijk dat de meervleermuizen uit de Alde Feanen verblijfplaatsen hebben in de gebouwen binnen het bestemmingsplangebied.

Niet-broedvogels

De ganzen, smienten en de Grutto zijn soorten welke de Alde Feanen als rustgebied gebruiken. Vanwege de grote afstand van de Alde Feanen tot het bestemmingsplangebied worden deze soorten hier niet verwacht.

Overige soorten

Overige aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied Alde Feanen zijn niet mobiel genoeg om de afstand tot het bestemmingsplan af te leggen. Daarom is er geen ecologische relatie tussen het bestemmingsplangebied en het Natura 2000-gebied ten aanzien van deze soorten.

3.1.3 Overige Natura 2000-gebieden

Overige Natura 2000-gebieden, zoals 'de Waddenzee' liggen op meer dan 10 kilometer van het plangebied. Gezien deze grote afstand kan een ecologische relatie met overige Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

3.1.4 Effectbeoordeling Natura 2000-gebieden

Effectbeoordeling huidig gebruik

Er is nauwelijks een ecologische relatie tussen het bestemmingsplangebied en de omliggende Natura 2000-gebieden. Verder leidt het huidige gebruik niet tot zodanige effecten dat Natura 2000-soorten die een binding hebben met het bestemmingsplangebied negatieve effecten ondervinden. Het huidige gebruik leidt daarom niet tot een knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000.

Effectbeoordeling nieuwbouw

Het is mogelijk dat door realisatie van de nieuwbouw een constante toename in stikstofdepositie veroorzaakt wordt. Stikstofdepositie kan schadelijk zijn voor het Natura 2000-gebied de Alde Feanen welke is aangewezen ter bescherming van stikstofgevoelige habitattypen. Om de toename in stikstofdepositie te beperken, werd tot voor kort gewerkt volgens het Programma Aanpak Stikstof (PAS).

Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over het PAS, waaruit blijkt dat de regeling in de huidige vorm niet voldoet. Op dit moment dient voor alle projecten een AERIUS berekening te worden uitgevoerd.

Voor projecten waarvoor de AERIUS berekening voor geen enkel Natura 2000-gebied een depositie groter dan afgerond 0,00 mol/ha/jr laat zien, kunnen omgevingsvergunningen worden aangevraagd. Voor projecten die leiden tot een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/ha/jr kunnen vooralsnog geen omgevingsvergunningen aangevraagd worden. Wij adviseren om voor die projecten door middel van intern of extern salderen de netto stikstofuitstoot dusdanig te verminderen dat deze projecten een netto depositie hebben van minder dan 0,00 mol/ha/jr. Onze inschatting is dat door de realisatie van de nieuwbouw mogelijk een toename in stikstofdepositie wordt veroorzaakt. Om duidelijkheid te verkrijgen over een mogelijke toename in stikstofdepositie, adviseren wij echter om een AERIUS berekening te laten uitvoeren.

Er worden geen negatieve effecten verwacht van de nieuwbouw op doelsoorten van de Natura 2000-gebieden. Er is geen ecologische relatie tussen het woningbouwgebied en de Natura 2000-gebieden en zijn geen hierom geen knelpunten met de Wet natuurbescherming.

3.2 Overige beschermde gebieden

Ecologische Hoofdstructuur

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur maar grenst hier wel aan. Dit betreft hetzelfde gebied als het Natura 2000-gebied de Groote Wielen. Op minder dan 500 meter afstand ten noorden van het bestemmingsplangebied ligt het gebied de Bouwepet welke ook onder de Ecologische Hoofdstructuur valt.

Weidevogelkansgebieden

Het bestemmingsplangebied maakt plaatselijk deel uit van een aangewezen weidevogelkansgebied. Dit betreft de agrarische percelen in het midden van het dorp.

Ganzenfoerageergebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een door de Provincie Fryslân aangewezen ganzenfoeragegebied. Binnen een kilometer afstand is er aan de oostzijde en aan de zuidzijde van het bestemmingsplangebied wel ganzenfoeragegebied aanwezig.

Effectbeoordeling huidig gebruik op overige beschermde gebieden

Het huidige gebruik leidt niet tot grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. Om deze reden worden er geen negatieve effecten verwacht van het huidige gebruik binnen het bestemmingsplangebied op de Ecologische Hoofdstructuur, weidevogelkansgebieden en ganzenfoerageergebieden.

Effectbeoordeling nieuwbouw op overige beschermde gebieden

De nieuwbouw vindt niet plaats binnen beschermde gebieden. Ook liggen er geen beschermde gebieden in de directe omgeving. Verder ligt het bouwperceel al in een gebied met verstoringsbronnen, zoals andere bebouwing en infrastructuur. Om deze redenen zijn er als gevolg van de nieuwbouw geen negatieve effecten te verwachten op overige beschermde gebieden.

4 Beschermde soorten

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om Artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, Artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn onder vallen en Artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van Artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit Artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De Provincie Fryslân hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

4.1 Vaatplanten

Beschrijving

Het bestemmingsplangebied bestaat voornamelijk uit bebouwing, voedselrijke vegetaties en agrarische percelen. Hier groeien alleen algemene plantensoorten. Er zijn in het verleden geen wettelijk beschermde plantensoorten vastgesteld (NDFF). Deze worden hier ook niet verwacht vanwege het voedselrijke karakter.

Wel is op een aantal plaatsen aan de oostzijde van de Westerdijk Veenreukgras waargenomen. Deze Rode lijst-soort is beoordeeld als kwetsbaar maar vrij algemeen op veengronden. In de omgeving van het bestemmingplangebied zijn de Rode lijst-soorten Krabbenscheer, Moeraslathyrus, Brede waterpest, Plat fonteinkruid en Spits fonteinkruid aanwezig.

Effectbeoordeling huidig gebruik

Het huidig gebruik voorziet niet in grootschalige ruimtelijke ingrepen. Om deze reden worden er geen negatieve effecten verwacht van het huidige gebruik op aanwezige flora.

Effectbeoordeling nieuwbouw en waterberging De Tunen (oost en west)

Op het bouwperceel bij De Tunen groeien geen wettelijk beschermde of kwetsbare plantensoorten. Het bouwen van nieuwe woningen op deze locatie leidt dus niet tot negatieve effecten op planten. Er is dus geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van planten.

4.2 Vissen

Binnen het bestemmingsplangebied zijn geen vissoorten waargenomen die zijn beschermd volgens Artikel 3.5 of Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (NDFF). Het bestemmingplangebied bevindt zich wel binnen de verspreiding van de Grote modderkruiper, echter is er voor deze soort geen geschikt habitat aanwezig binnen dit gebied. Verder ligt het bestemmingsplangebied buiten het verspreidingsgebied van andere wettelijk beschermde vissoorten. Daarom worden er geen wettelijk beschermde vissoorten in het plangebied verwacht. Ook zijn er in de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen gedaan van vissen die op de Rode lijst staan. Er komen wel algemene soorten vissen voor in de watergangen. Deze zijn beschermd onder de zorgplicht.

Effectbeoordeling huidig gebruik

Het huidig gebruik voorziet niet in grootschalige ruimtelijke ingrepen in waterlopen. Om deze reden worden er geen negatieve effecten op vissen verwacht van het huidige gebruik.

Effectbeoordeling nieuwbouw

In het kader van de nieuwbouw worden er geen bestaande waterlopen gedempt of verondiept. Er worden daarom geen negatieve effecten op vissen verwacht. Er is daarom geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vissen.

4.3 Reptielen

Binnen het bestemmingsplangebied zijn geen waarnemingen bekend van reptielen. Voor soorten welke in de omgeving voorkomen zoals Ringslang is er binnen het plangebied geen geschikt habitat aanwezig. Voor Ringslang zijn er onvoldoende schuilmogelijkheden in de vorm van vegetatiestructuren en oeverbegroeiing aanwezig. Daarnaast zijn er voor Ringslang geen broeihopen aanwezig ten behoeve van de voortplanting en het overwinteren.

Effectbeoordeling huidig gebruik en nieuwbouw

Vanwege het ontbreken van deze soortgroep binnen het bestemmingplangebied worden er geen negatieve effecten op reptielen verwacht van het huidige gebruik en de nieuwbouw.

4.4 AmfibieënAmfibieën Artikel 3.5 Wnb

Amfibieënsoorten die worden beschermd volgens Artikel 3.5 Wnb, zoals Rugstreeppad en Heikikker, komen niet voor in de nabije omgeving van het plangebied (NDFF, Van Delft *et al.* 2021). Bovendien is het plangebied ongeschikt voor deze soorten. Om deze redenen kan de aanwezigheid van amfibieën van Artikel 3.5 Wnb in het plangebied worden uitgesloten.

Amfibieën Artikel 3.10 Wnb

Door de aanwezigheid van watergangen in het bestemmingsplangebied, kan het gebied deel uitmaken van het leefgebied van enkele amfibieënsoorten die vallen onder Artikel 3.10 van de Wnb, zoals Bruine kikker of Gewone pad. Voor dergelijke soorten geldt dat door de Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling is verleend van een aantal verbodsbepalingen van Artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Andere amfibieënsoorten, die zijn beschermd onder Artikel 3.10 Wnb en waarvoor geen vrijstelling geldt, worden binnen het plangebied niet verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Effectbeoordeling huidig gebruik

Het huidig gebruik voorziet niet in grootschalige ruimtelijke ingrepen in en rond waterlopen. Om deze reden worden er geen negatieve effecten op amfibieën verwacht als gevolg van het huidige gebruik.

Effectbeoordeling nieuwbouw

Het is mogelijk dat foeragerende amfibieën van artikel 3.10 worden verstoord door de werkzaamheden van de nieuwbouw. Echter, voor deze soorten geldt dat door de Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling is verleend van een aantal verbodsbepalingen van Artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Er is daarom geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën.

4.5 Vogels

In de Wet natuurbescherming valt het beschermingsregime van vogels onder wetsartikel 3.1. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder Artikel 3.1.

Broedvogels algemeen

Binnen het bestemmingsplangebied kunnen verschillende soorten algemene broedvogels tot broeden komen. Voor de watergangen gaat het hier om soorten zoals Wilde eend, Krakeend, Meerkoet en Waterhoen. In de struiken en bomen binnen het bestemmingsplangebied betreft het soorten als Merel, Winterkoning en Roodborst.

Vogels met potentieel jaarrond beschermde nestplaatsen (Categorie 5)

Een aantal vogelsoorten in Nederland is beschermd onder categorie 5. Voor deze soorten geldt dat hun nesten kunnen worden beoordeeld als jaarrond beschermd wanneer er zwaarwegende ecologische omstandigheden aan de orde zijn. Denk hierbij aan grote kolonies of geïsoleerde populaties. Soorten welke hieronder vallen, en mogelijk voorkomen binnen het bestemmingsplangebied, zijn Boerenwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Ekster, Grauwe vliegenvanger, Grote bonte specht, Huiswaluw, Koolmees, Pimpelmees, Spreeuw en Zwarte kraai. Vanuit deze lijst hebben de koloniebroeders die zich in huizen nestelen de grootste kans om bij hoge aantallen als jaarrond beschermd te worden beoordeeld. Dit zijn de Boerenwaluw, Huiswaluw en de Spreeuw.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Het bestemmingsplangebied bevat nestgelegenheden voor een aantal jaarrond beschermde soorten. In de woningen kunnen mogelijk Huismus en Gierzwaluw tot broeden komen. De bosschages/houtsingels zijn geschikt voor Ransuil. Deze broedt het liefst in kleinere bosschages om zo predatie van Havik te voorkomen. Ze gebruiken veelal oude nesten van kraaiachtigen. Deze zijn aanwezig in het bestemmingsplangebied. Ook voor Buizerd is dit habitat geschikt om tot broeden te komen. In de boerderijen kan Kerkuil tot broeden komen.

Effectbeoordeling huidig gebruik

Het huidige gebruik voorziet niet in grootschalige ruimtelijke ingrepen in bosschages en in gebouwen. Er worden daarom geen negatieve effecten op vogels verwacht als gevolg van het huidige gebruik.

Effectbeoordeling nieuwbouw

Wanneer er buiten het broedseizoen gewerkt wordt, worden er geen negatieve effecten op vogels verwacht van de nieuwbouw in Ryptsjerk. Indien dit niet mogelijk is, dient het dit deel van het bestemmingsplangebied voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor vogelnesten. Indien het werkterrein niet vooraf ongeschikt gemaakt is voor vogelnesten, kunnen werkzaamheden eventueel tijdens de broedperiode worden uitgevoerd, maar dan alleen wanneer het plangebied door een deskundige op het gebied van vogels is gecontroleerd op aanwezigheid van nesten. Bij aanwezigheid van een in gebruik zijnde nest kunnen versturende werkzaamheden pas plaatsvinden na het einde van de broedperiode van de betreffende soort.

Bij werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient te worden voorkomen dat alsnog nesten ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is uitvoerbaar door te voorkomen dat geschikte nestlocaties ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken, vegetatie kort te maaien en kap- en snoeiafval tijdig te verwijderen. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Ecologische plus

De gemeente Tytsjerksteradiel kan hier een ecologische plus realiseren als zij de nieuwbouw toegankelijk maken voor Huismus en Gierzwaluw. Dit kan middels inbouwkasten voor Gierzwaluw. Voor Huismus kunnen de onderste drie rijen pannen in het dak toegankelijk gemaakt worden door het opschuiven van het vogelschroot. Ook kan er een ecologische plus gerealiseerd worden voor Ransuil en Buizerd door het plaatsen van kunstnesten in bosschages. De meest ideale locatie voor een kunstnest is in een boom welke weinig wind vangt.

4.6 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Om deze redenen worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de overige zoogdiersoorten in §4.7 behandeld.

Binnen het bestemmingsplangebied kunnen verschillende soorten vleermuizen voorkomen. In de woningen verblijven mogelijk Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis. Wanneer er in de bosschages of bomenlanen bomen met holtes voorkomen, dan kunnen zich hierin Rosse vleermuis of Watervleermuis bevinden. Daarnaast zou er in de boerderijen en in de kerk nog Gewone grootoorvleermuis aanwezig kunnen zijn.

Vleermuizen gebruiken lijnvormige landschapsstructuren als geleidend elementen om vanuit het verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen. Er zijn binnen het bestemmingsplangebied verscheidene soorten lijnvormige landschapselementen aanwezig. Voorbeelden hiervan zijn bomenlanen, houtsingels, bebouwing en watergangen.

Het bestemmingsplangebied bevat meerdere geschikte foerageergebieden voor verschillende soorten vleermuizen. Gebieden waar de vleermuizen kunnen foerageren zijn de graslanden, rondom de boerderijen, bij de bosschages, boven de watergangen en langs beplanting.

Effectbeoordeling huidig gebruik

Het huidige gebruik voorziet niet in grootschalige ruimtelijke ingrepen in bosschages en in gebouwen. Er worden daarom geen negatieve effecten op vleermuizen verwacht van het huidige gebruik.

Effectbeoordeling nieuwbouw

In het kader van de nieuwbouw worden geen gebouwen gesloopt en geen bomen gekapt. Er worden daarom geen negatieve effecten op vleermuizen verwacht van de nieuwbouw. Er is daarom geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen.

De gemeente Tytsjerksteradiel kan hier een ecologische plus realiseren als zij de nieuwbouw toegankelijk maken voor vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld door de inbouw van vleermuiskasten. Ook kan de spouw toegankelijk gemaakt worden.

4.7 Overige zoogdiersoorten

Overige zoogdiersoorten Artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen)

Van de lijst van de overige zoogdiersoorten die onder Artikel 3.5 Wnb vallen, komt de Otter voor in de omgeving van het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor de Otter, omdat het geen watergangen met brede oevers bevat. Bovendien is er veel menselijke verstoring aanwezig in het plangebied. Om deze redenen wordt deze soort niet in het bestemmingsplangebied verwacht. Andere zoogdiersoorten, die zijn beschermd volgens Artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen), worden niet binnen het plangebied verwacht (NDFF, Melis 2012).

Overige zoogdiersoorten Artikel 3.10 Wnb (vrijgesteld)

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal algemene zoogdiersoorten voorkomt dat is beschermd volgens Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals Egel, Steenmarter, Wezel, Mol, Haas en Konijn (NDFF, Melis 2012). Voor deze soorten geldt dat door de Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling is verleend van een aantal verbodsbepalingen bij Artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Overige zoogdiersoorten Artikel 3.10 Wnb (niet vrijgesteld)

Ten oosten van het bestemmingsplangebied is Waterspitsmuis waargenomen. Voor deze soort zijn de watergangen binnen het bestemmingsplangebied ongeschikt omdat deze onvoldoende oever- en onderwatervegetatie bevatten. Waterspitsmuis wordt daarom niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied. Kleine marterachtigen zoals Wezel, Hermelijn en Bunzing komen ook voor binnen het plangebied en zijn in 2022 niet meer vrijgesteld in de provincie Friesland. Andere zoogdiersoorten, die zijn beschermd volgens Artikel 3.10 Wnb, worden niet binnen het plangebied verwacht (NDFF, Melis 2012).

Effectbeoordeling huidig gebruik

Aanwezige kleine marterachtigen binnen het plangebied zullen vooral voorkomen in bosschages, houtwallen en langs watergangen. Vanwege de huidige constante verstoring in de vorm van infrastructuur, worden er geen negatieve effecten of knelpunten betreft de Wet natuurbescherming verwacht van het huidige gebruik in Ryptsjerk.

Effectbeoordeling nieuwbouw

Ter plaatse van de nieuwbouw komen mogelijk sporadisch foeragerende kleine marterachtigen voor. Voor deze soorten zijn de kavels aan De Tunen geen essentieel en optimaal leefgebied. Daarnaast is er in de ruime omgeving van de bouwkavels voldoende geschikt alternatief foerageer en leefgebied aanwezig voor deze soorten. Het bebouwen van deze kavels zal daarom geen negatieve effecten of knelpunten betreft de Wet natuurbescherming veroorzaken. Mogelijk zijn er wel vrijgestelde soorten zoogdieren zoals (spits)muizen aanwezig. Voor deze soorten dient de zorgplicht in acht te worden genomen. Negatieve effecten worden bij naleving van de zorgplicht niet verwacht.

4.8 Ongewervelden

Rondom het plangebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde Groene glazenmaker (Artikel 3.5), Aardbeivlinder (Artikel 3.10), Veenhooibeestje (Artikel 3.10) en Zilveren maan (Artikel 3.10). Binnen het bestemmingsplangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten insecten en weekdieren. Het bestemmingsplangebied is ook ongeschikt voor deze soorten.

Effectbeoordeling huidig gebruik

Er zijn geen wettelijk beschermde ongewervelden in het bestemmingsplangebied aanwezig. Negatieve effecten als gevolg van huidig gebruik zijn daarom niet aan de orde.

Effectbeoordeling nieuwbouw

Er zijn geen wettelijk beschermde ongewervelde soorten aanwezig op de locatie van de nieuwbouw. Hierom worden er geen knelpunten van de Wet natuurbescherming of overige negatieve effecten verwacht.

5 Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het bestemmingsplangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Wet natuurbescherming: Natura 2000

- Het huidige gebruik en de geplande nieuwbouw veroorzaken geen significant negatieve effecten op natuurwaarden waarvoor de 'Groote Wielen' en de 'Alde Feanen' zijn aangewezen als Natura 2000-gebied.
- De stikstofuitstoot van de nieuwbouw kan een mogelijk negatief effect veroorzaken op het Natura 2000-gebied de 'Alde Feanen'. Om duidelijkheid te verkrijgen over het omgaan met stikstofdepositie wordt geadviseerd om een AERIUS berekening uit te voeren.

Overige gebiedsbescherming

Het huidige gebruik en de geplande nieuwbouw veroorzaken geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming (Ecologische Hoofdstructuur, ganzenfoerageergebieden en weidevogelkansgebieden).

Soortbescherming

- Het huidige gebruik van het bestemmingsplangebied levert geen knelpunten op met de Wet natuurbescherming betreft beschermde flora en fauna.
- Bij het bouwen van de nieuwe woningen dient men rekening te houden met broedende vogels en de zorgplicht voor vrijgestelde zoogdieren en amfibieën. Er worden geen knelpunten met de Wet natuurbescherming verwacht.

Literatuur

- Melis, J. & M. Koopmans, 2015. Fiskatlas Fryslân, verspreiding en ecologie van zoetwatervissen
 - in Friesland. Bornmeer, Gorredijk.
 - Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas Friesland.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland 2019. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Zesde druk, Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Van Delft, J., J. Kranenbarg & P. Frigge 2019. Waarnemingenoverzicht 2017-2018. Bijlage bij RAVON 73, jaargang 21 (2).

- **Websites**

- Natura2000.nl
- [NDFF](http://NDFF.nl)
- Vlinderstichting.nl